

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ТУРИЗМУ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНЬО-
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА ДЛЯ
ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ»
(освітня програма – «Туризм»)**

Луцьк – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробовування з «Туризму» орієнтована на вступників на основі ОКР «молодший спеціаліст» для здобуття ступеня «Бакалавр» спеціальності «Туризм». Вона відповідає змісту програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст», охоплює в повному обсязі основні категорії та поняття сфери обслуговування. Вступне випробування відбувається у формі комп'ютерного тестування.

Абітурієнт на вступному випробуванні повинен: знати систему управління й регулювання туристської діяльності, аналізувати та визначати ресурсний потенціал, регіонів України, знати основні технологічні процеси на стадіях виробництва, просування, реалізації та споживання туристського продукту, знати особливості туристського ринку, вміти дати характеристику природно-рекреаційних ресурсів України, вміти розв'язувати завдання пов'язані з процесом споживання туристських послуг. Вступник повинен показати своє вміння орієнтуватися у фактичному матеріалі, знання найважливіших джерел його поповнення й оновлення, ознайомленість з працями та діяльністю видатних вчених, а також з фундаментальними науковими дослідженнями та періодичними виданнями.

Фахове вступне випробування включає питання з основних професійно-орієнтованих дисциплін:

1. Екскурсознавство і музеєзнавство
2. Країнознавство
3. Самодіяльний туризм
4. Основи туризмознавства
5. Історія туризму та системи гостинності

ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО

Сутність та основні поняття екскурсійної діяльності. Розвиток екскурсійної справи в Україні. Екскурсійна методика. Технологія проектування екскурсії. Організаційно-технологічні вимоги до проведення екскурсії. Методичні прийоми екскурсійного показу. Методичні прийоми розповіді. Особливі методичні прийоми. Професійна майстерність екскурсовода. Оглядові екскурсії містом. Екскурсії на історичну тематику. Екскурсії на архітектурну тематику. Мистецтвознавчі екскурсії. Літературні екскурсії. Природознавчі й географічні екскурсії. Замські екскурсії. Типи і профілі музеїв. Музейні екскурсії. Основні напрями діяльності музеїв. Становлення та розвиток музейної справи у світі та Україні.

КРАЇНОЗНАВСТВО

Теоретико-методологічні основи країнознавства. Сучасна політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Територія в країнознавстві. Держава і країна. Географічне положення країни. Розташування країн і регіонів. Державний лад та державний устрій країн світу. Залежні країни та території світу. Просторово-територіальна організація країн світу. Порівняння і типологія в країнознавстві. Географічно-країнознавча типологія країн світу. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Населення світу. Розселення населення. Народонаселення країни. Міжнародні (міждержавні) організації. Типологія міжнародних організацій. Географія світових природних ресурсів. Світове господарство. Географія промисловості, сільського господарства та транспорту. Економіко-географічна характеристика країн Європи. Економіко-географічна характеристика країн Азії. Економіко-географічна характеристика країн Північної Америки. Економіко-географічна характеристика країн Латинської Америки. Економіко-географічна характеристика країн Африки. Економіко-географічна характеристика Австралії та країн Океанії.

САМОДІЯЛЬНИЙ ТУРИЗМ

Створення та функціонування самодіяльної туристичної організації. Методика категоріювання туристичних маршрутів та принципи роботи маршрутно-кваліфікаційна комісії. Організація та управління спортивно-оздоровчими туристичними походами. Організація побуту, харчування та постачання в туристичному поході. Охорона здоров'я в туристичному поході. Критичні ситуації в туристичному поході та їх подолання. Організаційно-масовий напрям діяльності самодіяльної туристичної організації. Екскурсійний напрям діяльності самодіяльної туристичної організації. Навчально-методичний напрям діяльності самодіяльної туристичної організації.

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

Туризм як суспільне явище. Передумови та об'єктивні чинники розвитку туризму. Основні поняття та визначення туризму. Структура та функції туризму. Функції туризму. Структура туризму. Туризм як об'єкт наукового пізнання. Історичні аспекти туризму. Періодизація розвитку туризму. Передісторія туризму. Основні віхи історії світового туризму. Мандрівництво українців та Україною. Етапи розвитку туризму в Україні. Туризм як економічна діяльність. Формування системи гостинності. Індустрія туризму та її структура. Територіальна та виробнича складова туризму. Територіальна складова індустрії туризму. Виробнича складова індустрії туризму. Регуляторна складова індустрії туризму. Ринок туристичних послуг. Суб'єкти туристичного ринку. Механізм функціонування туристичного ринку. Тур як специфічний продукт туристичного ринку.

Основи організації туристичного процесу. Самоорганізація. Організація транспортного обслуговування в туризмі. Організація послуг гостинності в туризмі. Організація екскурсійної діяльності. Організація туристсько-рекреаційних комплексів. Основи туристичної діяльності. Суб'єкти туристичної діяльності. Виробничо-обслуговуюча діяльність туристичного підприємства. Проектування турів. Діяльність туристичного підприємства з організації обслуговування туристів. Ринкова діяльність туристичного підприємства. Регулювання туристичної діяльності. Міжнародне регулювання туризму. Державне регулювання туризму. Державне регулювання туристичною діяльністю в Україні.

ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА СИСТЕМИ ГОСТИННОСТІ

Історичні передумови виникнення і розвитку туризму. Подорожі у стародавньому світі й епоху Середньовіччя. Подорожі і географічні відкриття у XV-XVI ст. Розвиток подорожей в епоху Просвітитства (XVII-XVIII ст.) . Розвиток туризму у світі на рубежі XIX-XX ст. Туризм в Україні XIX – на поч. XX ст. Туризм та екскурсії в СРСР. Розвиток туризму у світі у другій половині XX ст.- на поч. XXI ст. Розвиток туризму в Україні на рубежі XX-XXI ст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО»

1. Белікова М. Основи музеєзнавства : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.В. Белікова, В.М. Зайцева ; Міністерство освіти і науки, Запорізький національний технічний університет. – Запоріжжя : ЛПДС, 2015. – 179 с.
2. Бойко-Гагарін А. Музейний маркетинг : науково-методичне видання / А.С. Бойко-Гагарін ; Національний музей історії України. – Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2016. – 67с.
3. Вербицька П. Музей як комунікативний та освітній простір : навчальний посібник / П.В. Вербицька, Р.Е. Пасічник ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Львівська політехніка". – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 229 с.
4. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 178 с.
5. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
6. Машталір В. Від колекцій до експозицій : як формувалося українське військово-музейництво: монографія / В.В. Машталір ; Центр пам'ятокознавства Національної академії

- наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. – Ніжин, 2018. – 353 с. : фотоіл., табл.
7. Муравська С. Музейні заклади у системі вищої освіти Західної України на тлі світових тенденцій / Світлана Муравська ; Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПК, Львівський інститут економіки і туризму Міністерства освіти і науки України. – Львів, 2018. – 243 с. 43.
8. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг : навчально-методичний посібник / С. Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2011. – 216 с.
12. Організація екскурсійних послуг: підручник / В. К. Кіптенко, О. Ю. Малиновська. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 518 с
9. Основи музезнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв : посіб. // за ред. В. Великочого, 175 Н. Гасюк ; автор. колектив: П. Горішевський, М. Дейнега, М. Ковалів, В. Мельник, Н. Рега, С. Оришко, О. Соколова. – Івано-Франківськ : Плай, 2005. – 64 с
10. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг : навч.-метод. посіб. / С. Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2011. – 216 с.
11. Опорний конспект лекцій з дисциплін «Екскурсознавство» «Організація екскурсійних послуг» (для студентів спеціальності 7.050201–«Менеджмент готельного курортного і туристського сервісу» і 6.050400 – «Туризм») / ХНАМГ, Уклад.: М. М. Поколодна. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 80 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА «КРАЇНОЗНАВСТВО»

1. Антонюк Н. В. Теоретичні основи країнознавства : підруч. / Н. В. Антонюк, М. П. Мальська, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. – Київ : Знання, 2011. – 326 с.
  2. Воронянський О. В. Країнознавство: курс лекцій / О. В. Воронянський. – Харків: ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2019. – 78 с.
  3. Географічне країнознавство: підручник / Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева; за наук. ред. проф. Я. Б. Олійника, Б. П. Яценка. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. – 911 с.
  4. Країнознавство : навч. посіб. : у 4-х ч. Ч. 1. / Укл. Н. Н. Анінко. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 48 с.
  5. Країнознавство : навч. посіб. : у 4-х ч. Ч. 2. / Укл. Н. Н. Анінко. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 76 с.
  6. Кузьмін О. Є. Економіка зарубіжних країн : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Л. І. Чорнобай, А. О. Босак, М. В. Кізло. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2010. – 408 с.
  7. Малий атлас світу. – Київ: ДНВП «Картографія», 2013-2015. – 192 с.
  8. Мальська М. П. Країнознавство : теорія та практика. Підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
  9. Масляк П. О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., випр. / П. О. Масляк. – Київ : Знання, 2008. – 292 с.
  10. Серебрянська І. М. Країнознавство (англомовні країни): навч. посіб. / І. М. Серебрянська. – Суми: СумДУ, 2016. – 176 с.
  11. Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри) : Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.
  12. Суспільна географія : у 2 кн. Кн. 2. Проблеми країнознавства, регіоналістики і краєзнавства / О. Шаблій; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2015. – 705 с.
  13. Цепенда М. М. Суверенні держави світу: суспільно-географічний довідник / М. М. Цепенда. – Чернівці: ЧНУ ім. Ю.Федьковича, 2018. – 226 с.
- Яценко Б. П. Країнознавство: основи теорії : навч. посіб. / Б. П. Яценко, В. К. Бабарицька. – Київ : Либідь, 2009. – 312.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА «САМОДІЯЛЬНИЙ ТУРИЗМ»

1. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм : навч. посіб. / Ю. А. Грабовський, О. В. Скалій, Т. В. Скалій. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2009. – 304 с
2. Грицак Ю. П. Організація самодіяльного туризму : Навч. посіб. для студентів спеціальності «туризм». / Ю. П. Грицак. – Харків: Екограф, 2008. – 164 с.
3. Дехтяр В. Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму / В. Д. Дехтяр. – К. : Наук. світ, 2002. – 202 с.
4. Дмитрук О. Ю. Спортивно-оздоровчий туризм : Навч. посіб. – 2-вид., перероб. та доп. / О. Ю. Дмитрук, Ю. В. Щур. – К.: «Альтерпрес», 2008. – 280с.
5. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму : навчальний посібник / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
6. Мулик К. В. Спортивно-оздоровчий туризм в системі фізичного виховання школярів і студентів : монографія / К. В. Мулик. – Х. : ФОП Бровін А.В., 2015. – 418 с.
7. Наказ «Про затвердження нормативно-правових актів, які регламентують порядок організації туристсько-краєзнавчої роботи» від 02.10.2014 № 1124. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14#n20>
8. Організація роботи маршрутно-кваліфікаційних комісій навчальних закладів: методичний посібник. – К.: Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2015.
9. Гамкало М. Розвиток туризму в басейні р. Дністер У контексті сталого розвитку / М. Гамкало, П. Романів, А. Манько // Сталий розвиток – стан та перспективи: Матеріали міжнародного наукового симпозіуму SDEV'2018. – Львів, 2018. – С.296-298
10. Гамкало М. З Дефініція понять активний, спортивнооздоровчий і спортивний туризм // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід/ Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – С. 52-55
11. Гамкало М. З Розвиток гірськолижного туризму в Львівській області / М. З. Гамкало, Л. Кюріні-Поплавські // Географія та туризм. – К.: Альфа-ПК, 2018. – Вип.43. – С. 83-93.
12. Гамкало М. З. Розвиток водного туризму в західному регіоні України / М. Гамкало, О. Бордун // Наук. вісн. Чернівецького ун-ту. Вип. 519-520: Географія, 2010 С.39- 42
13. Косенко В.М. Групові багатоденні пішохідні мандрівки. Практичний порадник / В.М. Косенко. – К.: Вид-во Семенко: сергія “Мустанг”, 2012.- 240 с.
14. Скалій О.В., Грабовський Ю.А., Скалій Т.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник / О.В. Скалій, Ю.А. Грабовський, Т.В.Скалій. – Тернопіль: ТНПУ, 2015. – 225 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА «ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА»

1. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навч. посібник / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. – 344 с.
2. Любіцева О. О. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. – 335 с.
3. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу: Навч. посібник / Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. // . – Львів.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. – 360 с.
4. Михайліченко Г. І. Організація туризму. Модуль 1. Основи туризмознавства: опорний конспект лекцій / Г. І. Михайліченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 188 с.
5. Організація туризму : підручник / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна та ін., за заг. ред. І. М. Писаревського. – Харків : ХНАМГ, 2016. – 541 с.
6. Організування туристичної діяльності : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, А. В. Дубодєлова, І. Я. Кулиняк, Х. Ю. Малкуш. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 352 с.
7. Пестушко В. Ю. Туризм. Вступ до фаху у: навч. посібник / В. Ю. Пестушко – К. : НАУ, 2015. – 276 с.

8. Скляр Г. П. Організація туризму (Основи туризмознавства) навч.-метод. посібник / Г. П. Скляр, Ю. В. Карпенко. – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 94 с.
9. Устименко Л. М. Основи туризмознавства : навч. посібник / Л. М. Устименко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Альтерпрес, 2016. – 345 с.
10. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2015. – 334 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА «ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА СИСТЕМИ ГОСТИННОСТІ»

- Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Історія туризму: Підручник. – Харків, 2010. – 286 с.
- Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму: навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків, Анна Ховалко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 240 с.
- Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Світовий досвід розвитку туризму: підручник / Марта Мальська, Наталія Паньків, Анна Ховалко. – К: Центр учбової літератури, 2017. – 244 с.
- Устименко Л.М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. – К. : Альтерпрес, 2005. – 320 с.
- Федорченко В.К. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник / В.К.Федорченко, І.М. Мініч. – К.: Дніпро, 2016. – 160 с.
- Федорченко В.К. , Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні: Навчальний посібник . – К.: Вища школа, 2016. – 188 с.
- Ковальчук А.С., Паньків Н.М. Історія розвитку туризму у світі та Україні. Навчально-методичні вказівки для студентів географічного факультету спеціальності «Туризм». – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 28 с.
- Соколова М. В. История туризма: учебное пособие для студентов. – М.: Академия, 2008. – 352 с.
- Паньків Н.М., Ковальчук А.С. Історія розвитку туризму. Тексти лекцій.- Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 88 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На фаховому випробуванні за кожен правильну відповідь вступнику нараховується певна кількість балів, яка зростає пропорційно до кількості та правильності виконаних завдань.

Абітурієнт розв'язує 20 тестових завдань.

Оцінювання знань вступників здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Рівень підготовки вступника

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Юрій БАРСЬКИЙ

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ